

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 26/3-76-11996

Chișinău

15 noiembrie 2023

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (*medierea garantată de stat*) aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 875 /2023.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Justiției.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (în limba română - 1 filă și în limba rusă -1 filă) ;
2. Proiectul de lege (în limba română - 8 file și în limba rusă -9 file);
3. Nota informativă la proiectul de lege (6 file);
4. Avizele recepționate în procesul avizării (17 file);
5. Sinteza obiecțiilor și propunerilor (19 file);
6. Raportul de expertiză anticorupție (4 file);
7. Analiza impactului în procesul de fundamentare (21 file);
8. Tabelul comparativ (15 file).

Secretar general
adjunct al Guvernului

Roman CAZAN

Ex: E.Grosu
tel.022250274

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.O.P. Nr.	405
" 16 "	11 2023
Ora	

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr.875

din 15 noiembrie 2023

Chișinău

**Pentru aprobarea proiectului de lege privind modificarea
unor acte normative (medierea garantată de stat)**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (medierea garantată de stat).

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Veronica Mihailov-Moraru

Ministrul finanțelor

Petru Rotaru

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****privind modificarea unor acte normative
(medierea garantată de stat)**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 157-160, art. 614), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. În cuprinsul legii, cuvintele „și Barourile” se exclud.

2. Articolul 2:

la noțiunea „asistență juridică garantată de stat”, după cuvintele „a serviciilor juridice” se introduc cuvintele „și a serviciilor de mediere”;

după noțiunea „avocat public” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*mediere garantată de stat* – servicii de mediere gratuită, acordate în conformitate cu prezenta lege și Legea nr. 137/2015 cu privire la mediere, în cauzele penale, contravenționale și civile;”.

3. Articolul 3 se completează cu litera c) cu următorul cuprins:
„c) mediere garantată de stat.”.

4. Articolul 7 se completează cu litera i) cu următorul cuprins:
„i) mediere în cauzele penale, contravenționale și civile.”

5. Articolul 8 se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins:
„b¹) Consiliul de Mediere;”.

6. Articolul 10:

la litera a), cuvintele „o astfel de asistență” se substituie cu cuvintele „asistență juridică calificată”;

la litera b), cuvintele „acestei asistențe” se substituie cu cuvintele „asistenței juridice calificate”;

la litera c), cuvintele „o astfel de asistență” se substituie cu cuvintele „asistență juridică calificată”.

7. Se completează cu articolul 10¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 10¹. Funcțiile Consiliului de Mediere în domeniul asistenței juridice garantate de stat

Consiliul de Mediere exercită următoarele funcții în domeniul asistenței juridice garantate de stat:

- a) participă la stabilirea criteriilor de evaluare a calității serviciilor de mediere garantată de stat;
- b) participă la monitorizarea activității mediatorilor care acordă servicii de mediere garantată de stat;
- c) aplică sancțiuni disciplinare mediatorilor, în condițiile Legii nr. 137/2015 cu privire la mediere;
- d) exercită alte funcții, stabilite de prezenta lege.”

8. Articolul 11:

la alineatul (1), cifra „7” se substituie cu cifra „9”;

la alineatul (2), după textul „Uniunea Avocaților din Republica Moldova,” se introduce textul „2 membri desemnați de Consiliul de Mediere,”;

la alineatul (3), după textul „licențiată în drept sau în economie (pentru membrul desemnat de Ministerul Finanțelor)” se introduce textul „ori care are atestat de mediator (pentru membrii desemnați de Consiliul de Mediere)”;

la alineatul (6), după cuvântul „avocații” se introduc cuvintele „și mediatorii”.

9. Articolul 12 alineatul (2):

la litera k), cuvintele „garantate de stat” se substituie cu cuvântul „calificate”;

se completează cu litera k¹) cu următorul cuprins:

„k¹) stabilește, în coordonare cu Consiliul de Mediere, criteriile de evaluare a calității serviciilor de mediere garantată de stat;”

litera l) va avea următorul cuprins:

„l) monitorizează procesul de acordare a asistenței juridice garantate de stat, precum și procesul de evaluare a calității acesteia;”.

10. Articolul 13¹ alineatul (3):

la litera m), cuvântul „calificate” se substituie cu cuvintele „garantate de stat”;

la litera n), cuvântul „calificată” se substituie cu cuvintele „garantată de stat”.

11. Articolul 14:

alineatul (2):

la litera a), după cuvântul „avocații” se introduc cuvintele „și mediatorii”;

se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) numirea mediatorilor care să acorde servicii de mediere garantată de stat;”;

la alineatul (4), după cuvintele „asistenței juridice calificate” se introduc cuvintele „și a serviciilor de mediere garantată de stat”.

12. La articolul 18 alineatul (1), cuvintele „subiectelor autorizate” se substituie cu cuvintele „subiecții autorizați”.

13. La articolul 19 alineatul (1) litera c), textul „pct. 2)–14)” se exclude.

14. În denumirea secțiunii a 3-a din capitolul IV, cuvintele „Subiectele autorizate” se substituie cu cuvintele „Subiecții autorizați”.

15. Se completează cu Capitolul IV¹ cu următorul cuprins:

„Capitolul IV¹ MEDIEREA GARANTATĂ DE STAT

Secțiunea 1

Criteriile de acordare a serviciilor de mediere garantată de stat

Articolul 36¹. Condițiile de acordare a serviciilor de mediere garantată de stat

(1) Serviciile de mediere garantată de stat se acordă persoanelor ale căror venit este mai mic decât salariul minim lunar pe țară stabilit de Guvern, cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2).

(2) Serviciile de mediere garantată de stat se acordă indiferent de nivelul venitului:

a) minorilor;

b) persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani;

c) persoanelor cu dizabilitate severă sau accentuată.

(3) În cauzele penale, serviciile de mediere garantată de stat se acordă în cazul întrunirii următoarelor condiții cumulative:

a) este posibilă împăcarea în conformitate cu art. 109 din Codul penal nr. 985/2002 și art. 276 din Codul de procedură penală nr. 122/2003;

b) fapta nu constituie recidivă, cu excepția persoanelor prevăzute la alin. (2);

c) este întrunită condiția prevăzută la alin. (1) sau (2).

(4) În cauzele contravenționale, serviciile de mediere garantată de stat se acordă în cazul întrunirii următoarelor condiții cumulative:

a) este posibilă împăcarea în conformitate cu art. 26 lit. c) și c¹), precum și art. 29 din Codul contravențional nr. 218/2008;

b) este întrunită condiția prevăzută la alin. (1) sau (2).

(5) În cauzele civile, serviciile de mediere garantată de stat se acordă în cazul întrunirii următoarelor condiții cumulative:

a) părțile pot dispune soluționarea prin tranzacție a litigiului civil, în condițiile legii;

b) este întrunită condiția prevăzută la alin. (1) sau (2).

Articolul 36². Calcularea venitului solicitantului serviciilor de mediere garantată de stat

Calcularea venitului persoanei care solicită acordarea serviciilor de mediere garantată de stat este realizată în conformitate cu metodologia de calcul al venitului în scopul acordării asistenței juridice garantate de stat.

Secțiunea a 2-a

Modul de acordare a serviciilor de mediere garantată de stat

Articolul 36³. Persoanele care pot solicita acordarea serviciilor de mediere garantată de stat

Acordarea serviciilor de mediere garantată de stat poate fi solicitată de către:

- a) persoana recunoscută în calitate de bănuț, învinuit sau inculpat;
- b) persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional;
- c) victima, partea vătămată sau partea civilă;
- d) reclamantul, pârâtul sau intervenientul principal.

Articolul 36⁴. Cererea de acordare a serviciilor de mediere garantată de stat

(1) Cererea de acordare a serviciilor de mediere garantată de stat se înaintează de persoana care întrunește condițiile prevăzute la art. 36¹ și 36³.

(2) Cererea de acordare a serviciilor de mediere garantată de stat se întocmește după un model aprobat de Consiliul Național.

(3) La cerere se anexează:

a) actul prin care organul de urmărire penală sau instanța de judecată a dispus remiterea cauzei spre mediere;

b) declarația-tip cu privire la venituri, conform modelului aprobat de Guvern, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 36¹ alin. (2);

c) copia certificată a actelor care atestă faptul că persoana întrunește condițiile prevăzute la art. 36¹ alin. (2), după caz;

d) actele care confirmă împuternicirile reprezentantului, după caz.

(4) Prevederile art. 25 alin. (3¹)-(4) se aplică în mod corespunzător și în cazul cererii de acordare a serviciilor de mediere garantată de stat.

Articolul 36⁵. Înaintarea cererii de acordare a serviciilor de mediere garantată de stat

(1) Cererea de acordare a serviciilor de mediere garantată de stat se depune la oficiul teritorial, conform competenței teritoriale.

(2) În cauzele penale sau contravenționale, cererea se depune nu mai târziu de 15 zile lucrătoare de la data remiterii cauzei spre mediere.

Articolul 36⁶. Decizia privind acordarea serviciilor de mediere garantată de stat

(1) Coordonatorul oficiului teritorial, în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la data recepționării cererii, emite decizia privind acordarea serviciilor de mediere garantată de stat. Decizia se aduce imediat la cunoștința solicitantului, iar în formă scrisă i se comunică doar la solicitarea acestuia.

(2) Prevederile art. 27 se aplică în mod corespunzător și în cazul acordării serviciilor de mediere garantată de stat.

Articolul 36⁷. Temeiurile refuzului în acordarea serviciilor de mediere garantată de stat

Prevederile art. 24 alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător și pentru refuzul în acordare a serviciilor de mediere garantată de stat.

Articolul 36⁸. Recuperarea cheltuielilor pentru acordarea serviciilor de mediere garantată de stat

Prevederile art. 23 alin. (2) și (3), precum și ale art. 23¹, se aplică în mod corespunzător și în cazul recuperării cheltuielilor pentru acordarea serviciilor de mediere garantată de stat.

Secțiunea a 3-a

Subiecții autorizați să acorde servicii de mediere garantată de stat

Articolul 36⁹. Mediatorul care acordă servicii de mediere garantată de stat

(1) Mediatorul care acordă servicii de mediere garantată de stat este persoana care, în condițiile Legii nr. 137/2015 cu privire la mediere, a obținut dreptul de a practica activitate de mediator, a fost selectată și înscrisă în lista mediatorilor care acordă servicii de mediere garantată de stat și poate fi solicitată să acorde astfel de servicii.

(2) Selectarea mediatorilor care acordă servicii de mediere garantată de stat se efectuează prin hotărâre a Consiliului Național, în baza unei cereri înaintate de către mediator Consiliului Național în care se indică localitatea de activitate a mediatorului, precum și la care se anexează copia buletinului de identitate și copia atestatului de mediator. Copiile documentelor sunt legalizate notarial sau sunt prezentate împreună cu documentele originale pentru a verifica veridicitatea lor.

(3) Pentru asigurarea acordării serviciilor de mediere garantată de stat, oficiul teritorial încheie cu mediatorul selectat un contract, după modelul aprobat de Consiliul Național.

(4) În contractul menționat la alin. (3) se stipulează obligația mediatorului de a acorda serviciile de mediere garantată de stat, modul și condițiile exercitării acestei obligații, precum și dreptul statului de a exercita controlul asupra calității serviciilor acordate.

(5) Persoanele care au încheiat contracte cu Oficiul teritorial sunt înscrise în lista mediatorilor care acordă servicii de mediere garantată de stat, conform razei de activitate a Oficiului teritorial.

(6) Mediatorii care acordă servicii de mediere garantată de stat activează în baza standardelor de calitate și a normelor privind volumul de lucru stabilite de Consiliul Național.

Articolul 36¹⁰. Lista mediatorilor care acordă servicii de mediere garantată de stat

Consiliul Național întocmește și ține lista mediatorilor care acordă servicii de mediere garantată de stat în raza de activitate a oficiilor teritoriale. Listele se actualizează semestrial și se publică pe pagina web oficială a Consiliului Național.

Articolul 36¹¹. Remunerarea pentru acordarea serviciilor de mediere garantată de stat

(1) Pentru acordarea serviciilor de mediere garantată de stat, mediatorul este remunerat conform clauzelor contractului menționat la art. 36⁹ alin. (3).

(2) Mediatorul care acordă servicii de mediere garantată de stat primește remunerație stabilită pentru fiecare caz aparte, potrivit tarifelor aprobate de Consiliul Național.

Articolul 36¹². Dosarul și registrul cauzei de acordare a serviciilor mediere garantată de stat

(1) Mediatorul care acordă servicii de mediere garantată de stat este obligat să păstreze dosarul cauzei pentru o perioadă de 4 ani. Dosarul cauzei, în funcție de etapa la care încetează procesul de mediere, cuprinde următoarele acte:

- a) cererea de acordare a serviciilor de mediere garantată de stat;
- b) contractul de mediere;
- c) registrul cauzei;
- d) tranzacția;
- e) procesul-verbal de încetare a cauzei;
- f) raportul scris al mediatorului privind măsurile aplicate și rezultatul medierii.

(2) Registrul cauzei se întocmește și se păstrează de către mediator și conține, în mod obligatoriu, informații despre data, durata, locul unde a avut loc ședința de mediere și semnăturile participanților la ședința de mediere.

(3) Modelul registrului este aprobat de către Consiliul Național.

(4) La cererea oficiului teritorial, mediatorul prezintă dare de seamă despre activitatea desfășurată, în forma stabilită de Consiliul Național.

Articolul 36¹³. Asigurarea calității serviciilor de mediere garantată de stat

(1) Consiliul Național asigură calitatea serviciilor de mediere garantată de stat prin monitorizare, prin solicitarea și verificarea informațiilor de la oficiile teritoriale, prin examinarea plângerilor parvenite de la beneficiarii de servicii de mediere garantată de stat, precum și de la instituțiile interesate.

(2) Controlul calității serviciilor de mediere garantată de stat este efectuat în modul și în termenele stabilite de Consiliul Național.

(3) Consiliul Național monitorizează, cu participarea Consiliului de Mediere, procesul de acordare a serviciilor de mediere garantată de stat de către mediatorii. Datele obținute în urma monitorizării și controlului se remit Consiliului de Mediere și pot servi temei pentru sesizare în sensul art. 19 alin. (3) din Legea nr. 137/2015 cu privire la mediere.

(4) Acordarea necalitativă a serviciilor de mediere garantată de stat poate constitui temei de rezoluțiune a contractului menționat la art. 36⁹ alin. (3).”.

Art. II. – Legea nr. 137/2015 cu privire la mediere (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 224-233, art. 445), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. În textul legii, cuvintele „Consiliul de mediere”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „Consiliul de Mediere”, la forma gramaticală corespunzătoare.

2. La articolul 8, litera i) se abrogă.

3. La articolul 10 alineatul (1):

la litera c), textul „, inclusiv al medierii garantate de stat” se exclude;

litera m) se abrogă;

litera o) se completează în final cu cuvintele „și Legii nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat”.

4. La articolul 18 alineatul (2), cuvântul „Guvern” se substituie cu cuvintele „Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat”.

5. La articolul 40, cuvintele „prevăzut de lege” se substituie cu textul „prevăzut de Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat”.

Art. III. – Dispoziții finale și tranzitorii.

(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția pct. 8 din art. I privind modificarea componenței Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat care va intra în vigoare la data publicării.

(2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va modifica actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

(3) Consiliul de Mediere, în termen de o lună de la data publicării prezentei legi, va desemna 2 membri în cadrul Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat.

(4) Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, în termen de 12 luni de la data publicării prezentei legi, va aproba actele necesare pentru executarea prezentei legi.

Președintele Parlamentului

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul legii privind modificarea unor acte normative
(medierea garantată de stat)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul legii privind modificarea unor acte normative (medierea garantată de stat) a fost elaborat de Ministerul Justiției.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Prezentul proiect de lege urmărește realizarea acțiunii nr. 8.5 din *Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 90/2023*, precum și a acțiunii nr. 2.4.1 d) din *Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025*, aprobat prin *Legea nr. 211/2021*.

Necesitatea realizării acestor acțiuni este determinată de inaplicabilitatea mecanismului actual al medierii garantate de stat, lipsa temeiului legal pentru menținerea acestuia în forma actuală și neexecutarea art. 40 din *Legea nr. 137/2015 cu privire la mediere*.

Pe 21 aprilie 2009, prin *Hotărârea Guvernului nr. 303/2009* au fost aprobate *Condițiile de achitare din contul statului a serviciilor de mediere în cauze penale* (în continuare – *Condițiile de achitare*).

Acest act guvernamental a instituit mecanismul medierii garantate de stat, care reglementează criteriile și procedura de solicitare a achitării din contul statului a serviciilor de mediere, modul de remunerare a mediatorilor, precum și modalitatea de restituire a cheltuielilor. Autoritatea publică responsabilă pentru administrarea mecanismului a fost desemnat Ministerul Justiției.

În pofida faptului că mecanismul aprobat de Guvern avea drept scop instituirea unei proceduri care să asigure accesul efectiv al persoanelor social-vulnerabile la modalitățile alternative de soluționare a litigiilor, în practică, s-a constatat că *Condițiile de achitare* sunt profund deficiente. Or, acestea nu reglementează adecvat categoriile litigiilor disponibile, criteriile de beneficiere sau aspectele procedurale ori administrative ale sistemului instituit.

Astfel, din cauza caracterului lacunar al *Condițiilor de achitare*, din 2009 pînă în prezent, nu a fost înaintată nici o solicitare privind achitarea din contul statului a serviciilor de mediere.

Prin urmare, mecanismul existent este inaplicabil și nu asigură persoanelor social-vulnerabile un acces efectiv la serviciile de mediere garantată de stat, în virtutea deficiențelor de ordin normativ, instituțional și administrativ, fiind determinate, în special, de următoarele cauze:

1. Serviciile de mediere garantată de stat sunt acordate numai pentru cauzele penale;

2. Inaccesibilitatea și neclaritatea mecanismului guvernamental;
3. Gestionarea medierii garantate de stat de către un organ al administrației publice centrale de specialitate (Ministerul Justiției);
4. Neexecutarea art. 40 din *Legea nr. 137/2015 cu privire la mediere*.

Analiza detaliată și comprehensivă a acestor cauze este realizată în actul de analiză a impactului al prezentului proiect de lege (anexat), care a fost efectuată în conformitate cu prevederile *Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 23/2019*.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Principalele prevederi ale proiectului constau în încorporarea serviciilor de mediere garantată de stat în cadrul sistemului de asistență juridică garantată de stat.

Astfel, pentru înlăturarea deficiențelor expuse *supra* (și analizate în actul de analiză a impactului), se propune completarea *Legii nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat* cu capitolul IV¹, care va introduce următoarele modificări conceptuale:

1. Administrarea mecanismului medierii garantate de stat de către Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat

Pornind de la experiența altor state (în special Lituania și Țările de Jos), precum și luând în considerație capacitățile operaționale înalte ale acestui organ, se atestă că Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat este cea mai potrivită autoritate publică pentru gestionarea serviciilor de mediere garantată de stat. Iar pentru a asigura reprezentarea adecvată a mediatorilor în cadrul acestui organ, se propune modificarea componenței numerice a Consiliului Național și completarea cu 2 membri desemnați de Consiliul de Mediere.

2. Extinderea categoriilor de litigii pentru care pot fi acordate serviciile de mediere garantată de stat

Pentru asigurarea accesului efectiv la metodele alternative de soluționare a litigiilor, serviciile de mediere garantată de stat vor fi extinse și acordate:

- a) în cauzele penale în care împăcarea conduce la înlăturarea răspunderii penale, în conformitate cu art. 109 din *Codul penal nr. 985/2002* și art. 276 din *Codul de procedură penală nr. 122/2003*;
- b) în cauzele contravenționale în care împăcarea conduce la înlăturarea răspunderii contravenționale, în conformitate cu art. 26 lit. c) și c¹), precum și art. 29 din *Codul contravențional nr. 218/2008*;
- c) în cauzele civile în care părțile pot dispune liber prin tranzacție, în condițiile legii.

3. Reglementarea detaliată, la nivelul unei legi organice, a procedurii de acordare a medierii garantate de stat

Pentru a exclude deficiențele determinate de caracterul infralegislativ al mecanismului actual al medierii garantate de stat, se propune completarea *Legii nr. 198/2007* cu reglementări detaliate privind:

- a) criteriile și condițiile de acordare a serviciilor de mediere garantată de stat;
- b) modalitatea de înaintare a cererii de către solicitant;
- c) termenul și modul de examinare a cererii;
- d) mecanismul de recuperare a cheltuielilor bugetare în cazul înaintării unor date eronate;
- e) statutul mediatorilor care acordă servicii de mediere garantată de stat, precum și procedura de selectare a acestora;
- f) raportarea și remunerarea mediatorilor;
- g) asigurarea calității serviciilor de mediere garantată de stat.

Selectarea conceptului propus (*i.e.* încorporarea serviciilor de mediere garantată de stat în cadrul sistemului de asistență juridică garantată de stat) este determinată de numeroasele beneficii expuse în actul de analiză a impactului prezentului proiect de lege (anexat).

După cum se remarcă și în concluzia actului de analiză a impactului, selectarea conceptului propus este determinată de următoarele argumente:

I. Este opțiunea susținută de majoritatea profesioniștilor în domeniul justiției

Conform sondajului efectuat în rândul judecătorilor, avocaților și procurorilor, în cadrul cercetării Institutului de Reforme Penale „*Medierea garantată de stat. Analiză empirică a situației și perspective pentru Republica Moldova*”, la întrebarea privind autoritatea responsabilă de gestionarea cauzelor de mediere garantată de stat, majoritatea profesioniștilor s-au pronunțat în favoarea CNAJGS.¹ Astfel, opțiunea recomandată este susținută de majoritatea practicienilor care au tangență cu implementarea efectivă a serviciilor de mediere.

II. Reprezintă un model implementat eficient în alte state

Încorporarea serviciilor de mediere garantată de stat în cadrul sistemului de asistență juridică garantată de stat constituie o tendință tot mai prevalentă în dreptul comparat.

În acest sens, modelul Țărilor de Jos este adus drept exemplu de succes în modalitatea de instituire și administrare a mecanismului de mediere garantată de stat.² Aceste servicii sunt reglementate în *Legea asistenței juridice din 23*

¹ *Ibidem*, pp. 55 și 56.

² Tatiana Ciaglic (ex-președinte al Consiliului de Mediere), *Despre mediere în Olanda. Exemple de bune practici*: <https://mediere.gov.md/ro/content/despre-mediare-olanda-exemple-de-bune-practici>

decembrie 1993³ și sunt gestionate eficient de către Consiliul de Asistență Juridică (*De raad voor rechtsbijstand*).⁴

Conform datelor statistice pentru anul 2021, în cadrul sistemului de asistență juridică garantată de stat din Țările de Jos sunt înregistrați 803 mediatori.⁵ Iar, în același an de referință, au fost acordate servicii de mediere garantată de stat în 12 531 cazuri (din numărul total de 347 815 cazuri de acordare a asistenței juridice).⁶

În altă ordine de idei, cea mai recentă încorporare a serviciilor de mediere în cadrul sistemului de asistență juridică garantată de stat a avut loc în Lituania.

Astfel, prin *Legea nr. 730/2017*⁷, au fost operate modificări substanțiale la *Legea nr. 1591/2000 cu privire la asistența juridică garantată de stat*⁸ a Republicii Lituania, fiind realizată încadrarea medierii non-judiciare garantate de stat în cadrul sistemului de asistență juridică. Modificările au intrat în vigoare la 1 ianuarie 2019.

Conform datelor statistice pentru anul 2021, în cadrul sistemului sunt înregistrați 274 de mediatori care acordă mediere garantată de stat.⁹ Pentru același an de referință, aceste servicii au fost acordate în 40 de cazuri.¹⁰

III. Beneficiile superioare ale opțiunii recomandate

După cum a fost descris detaliat în sub-compartimentul b¹⁾ din compartimentul 4 din actul de analiză a impactului, beneficiile opțiunii recomandate prevalează, atât asupra costurilor opțiunii recomandate, cât și asupra beneficiilor opțiunii alternative. Or, sistemul de asistență juridică garantată de stat se caracterizează prin capacități instituționale și operaționale înalte.

IV. Unificarea serviciilor garantate de stat conexe justiției într-un sistem integrat, unitar și accesibil

Unul din beneficiile esențiale pentru selectarea opțiunii recomandate constă în încorporarea unificată a tuturor serviciilor garantate de stat conexe justiției într-un sistem integrat, unitar și accesibil.

Acest fapt va determina următoarele beneficii:

- integrarea organică a reglementărilor legislative în cadrul *Legii nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat*, după

³ Wet op de rechtsbijstand:

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0006368/2022-01-01>

⁴ Pagina web oficială a Consiliului de Asistență Juridică (*De raad voor rechtsbijstand*):

<https://www.raadvoorrechtsbijstand.org/>

⁵ De Raad voor Rechtsbijstand, *Jaarverslag 2021 „De Raad middenin de samenleving”*:

<https://jaarverslag.raadvoorrechtsbijstand.org/kerncijfers-wrb/dienstverleners/>

⁶ *Ibidem*.

<https://jaarverslag.raadvoorrechtsbijstand.org/kerncijfers-wrb/gebruik-tweedelijnsrechtsbijstand/>

⁷ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.EAA93A47BAA1/asr>

⁸ <https://www.e-tar.lt/portal/legalAct.html?documentId=deafae0d40511e7910a89ac20768b0f>

⁹ Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos 2021 metų veiklos ataskaita, p. 51:

<https://vgtpt.lrv.lt/uploads/vgtpt/documents/files/VEIKLOS%20ATASKAITA%202021.pdf>

¹⁰ *Ibidem*, p. 52.

modelul asistenței juridice calificate reglementat în Capitolul IV, precum și evitarea paralelismelor normative;

- contribuția esențială a para-juriștilor și a avocaților publici în procesul de informare a persoanelor cu privire la modul de valorificare a drepturilor sale pe cale extrajudiciară, precum și cu privire la beneficiile modalităților alternative de soluționare a litigiilor;
- îndrumarea beneficiarilor spre depunerea cererilor de solicitare a serviciilor de mediere garantată de stat;
- gestionarea serviciilor garantate de stat conexe justiției de către un organ centralizat, care va determina familiaritatea cu aspectele procedurale și instituționale, atât pentru justițiabili, cât și pentru subiecții sistemului de asistență juridică garantată de stat.

Alte intervenții propuse prin proiect vizează ajustarea art. 19 alin.(1) litera c) din *Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat* la prevederile art. 69 alin.(1) din *Codul de procedură penală în redacția Legii nr. 245/2023* referitor la cazurile în care este obligatorie participarea apărătorului în cadrul procesului penal.

4. Fundamentarea economico-financiară

După cum reiese și din actul de analiză a impactului, încorporarea serviciilor de mediere garantată de stat în cadrul sistemului de asistență juridică garantată de stat reprezintă cea mai necostisitoare opțiune, pornind de la capacitățile operaționale și financiare adecvate ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat.

Pornind de la datele și indicatorii existenți, pentru remunerarea mediatorilor care vor acorda servicii de mediere garantată de stat se estimează cheltuieli suplimentare anuale de 200 mii lei (a se vedea actul de analiză a impactului pentru fundamentarea economico-financiară detaliată).

Celelalte cheltuieli ce vor surveni în contextul implementării modificărilor propuse prin proiectul legii vor fi suportate din contul și limita bugetului aprobat anual Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat (CNAJGS). Referitor la alte cheltuieli pot fi reținute următoarele necesități: majorarea efectivului-limită al oficiilor teritoriale ale CNAJGS, capacitatea personalului, precum și cheltuieli necesare pentru dezvoltarea Sistemului Informațional automatizat al CNAJGS, care a fost dezvoltat cu suportul partenerilor de dezvoltare, dar care va necesita îmbunătățiri și adaptări în contextul noilor funcții.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Pentru implementarea eficientă a noului mecanism privind medierea garantată de stat va fi necesară elaborarea/aprobarea cadrului normativ conex. În mare parte aceasta este o sarcină pentru CNAJGS, urmând a fi aprobate o serie de acte (regulamente, modele de cereri, contracte, registre, etc).

Astfel, se propune oferirea CNAJGS a unui termen de grație, de maxim 12 luni, pentru a aproba actele necesare în scopul executării prezentei legi. În context, norma privind majorarea componenței numerice a CNAJGS cu doi membri desemnați de Consiliul de Mediere urmează să intre în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial. Acest fapt va permite noilor membri să participe la elaborarea și aprobarea actelor normative necesare pentru implementarea legii.

Deși termenul de 12 luni, aparent este lung, însă ținând cont de modul de organizare și funcționare a CNAJGS ar fi unul optimal or, potrivit art. 13 alin.(1) din Legea nr. 198/2007 „Consiliul Național se convoacă în ședințe ordinare o dată în trimestru.”.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În privința proiectului au fost organizate două runde de avizare și consultare publică cu subiecții interesați.

Toate obiecțiile, propunerile și recomandările au fost incluse în tabelele de sinteză, anexate la prezentul proiect.

7. Constatările expertizei anticorupție

În privința proiectului a fost realizată expertiza anticorupție nr. ELO23/9127 din 18 octombrie 2023.

În expertiză s-a constatat faptul că proiectul promovează interesul persoanelor social-vulnerabile de a avea acces efectiv la serviciile de mediere garantată de stat, ceea ce este conform interesului public.

Ministru /Semnat electronic/

Veronica MIHAILOV-MORARU

